

OPA odredila višje cene za kruh, moko in žitno hrano

Zvišane so tudi cene za makarone, koruzno moko in slične produkte; odredba je baje samo začasna

WASHINGTON, 3. avg.—Urad za administracijo cen je včeraj odredil cene pri prodaji na drobno za kruh in drugo pecivo, moko, žitne hrane, ki se rabijo pri zajtrku (cereals), makarone, rezance (Noodles), koruzno moko in "hominy grits."

Zvišanja, katera je odredil OPA in ki stopijo nemudoma v veljavo, so sledeča:

Kruh: 1 cent pri hlebu do teže dveh funtov, s sorazmernimi zvišanjmi za večje hlebe.

Drugo pecivo: Krušne "rolls" 1 cent pri ducatu; biscuits, crackers in cookies, 15 odstotkov.

Moka: 1 cent pri funtu pri prodaji na drobno.

Žitna hrana za zajtrk: (vse vrste z izjemo corn flakes, puffed rice in puffed wheat) od 1 do 3 cente pri zavojčku.

Makaroni in rezanci: 2 centa za 8 unč tehtajočo škatljo; 1 cent za manjše škatle.

Koruzna moka (corn meal) in hominy grits: 1 do 2 centa pri funtu.

OPA urad pravi, da so vsa omenjena zvišanja začasna in da bodo ostala veljavna toliko časa, dokler novi dekontrolni odbor ne odloči, da-li se obnovi kontrola cen za pšenico in druga temeljna žita, katerih cene sedaj niso kontrolirane.

NAPETOST MED RUSIJO IN AVSTRIJO RASTE

DUNAJ, 3. avg.—Avstrijska vlada se bliža odprtemu prelomu s sovjetskimi okupacijskimi oblastmi. Prvi korak k temu je odredba avstrijske vlade proti nalaganju denarja na rusko državno banko, ki je bila nedavno ustanovljena na Dunaju.

SELILA V CALIFORNIJO

Mr. in Mrs. Anton Hrvatin, 18039 Neff Rd., sta danes odpotovala v solčno Californijo, kjer si nameravata ustanoviti svoj dom. Začasno se bosta našel pri sinu in njegovi ženi Mr. in Mrs. Walter Desmond, 673 Poierie St., Oakland, Calif. Hrvatin je bila aktivna pri društvenih in kulturnih prireditvah v euclidski naselbini ter tajnica Kluba društev SDD in obljubila je, da bo po svoji možnosti tudi v novemu kraju delovala za napredek naših organizacij. Pred svojim odhodom pozdravlja vse znanke in prijatelje. Želimo jima vso srečo v prijazni Californiji!

Rusi obesili izdajalskega generala Vlasova, čigar čete so širile teror v Sloveniji

LONDON, 2. avgusta.—Moskovski radio je danes javil, da je bil obesen izdajalski lajtnant general Andrej A. Vlasov, ki je desertiral k Nemcem in izmed ruskih ujetnikov v Nemčiji organiziral turkomansko in koziaško armado, katero so naciji rabili za širjenje terorja med civilnim prebivalstvom okupiranih dežel.

Z Vlasovim vred je bilo obsojenih in obesenih tudi 10 častnikov, ki so služili pod njim.

Vlasov je v začetku vojne poveljeval rdeči armadi na fronti pred Smolenskom. Ko so ga Nemci zajeli, se jim je dal na razpoloženje in organiziral rene-gatske jedinice, ki so jih Nemci rabili za boj proti jugoslovanskim partizanom v Sloveniji, Srbiji in Dalmaciji.

Zgodaj leta 1944, ko so Nemci pričakovali, da bodo zavezniške sile podvezle invazijo zapadne Evrope, so bile Vlasove čete poslale na Dansko.

Vlasov je padel v ameriške roke na Češkem ob času nemške predaje in takrat je bilo poročano, da so ga Amerikanci izročili Rusom. Poročilo o njegovem usmrčenju je prva vest, ki je prišla od tedaj glede njega iz Rusije.

Ohijski suhači so pridno na delu

COLUMBUS, 3. avgusta.—Ženska temperenčna zveza je odkrila neki 58 let star ohijski zakon, ki pravi, da se morajo vse krème, ki se nahajajo dve milj ali manj od prostorov, kjer se vršijo poljedelske razstave (agricultural fairs), zapreti, kadar so dotične razstave v teku. Vprašanje sedaj je, kdo naj podvzame korake za vsiljenje tega starega pozabljenega zakona, državna oblast ali okrajne oblasti.

Ženske, ki pripadajo fanatični suhaški organizaciji, pravijo, da ne bodo odnehale, dokler se stvar ne razjasni.

Kar se zakona tiče, ni nobene dvoma o njegovi legalnosti. Ako pa se zakon vsili, bo moralo na stotine lokalov, ki točijo alkoholne pijače, začasno zapreti vrata.

1 MRTEV, 79 RANJENIH V ŽELEZNISKI NESREČI

BAYONNE, N. J., 2. avgusta.—Na tukajšnjem kolodvoru je danes potniški vlak, vozeč osebe, ki so se vračale z dela v New Yorku, zavozil v stoječi vlak, in v koliziji je bila ena oseba ubita, najmanj 79 pa je bilo ranjenih. Ubit je bil kurjač na enem izmed vlakov.

SREBRNI JUBILEJ

25-letnico zakonskega življenja sta praznovala te dni Mr. in Mrs. Frank Plemel, Pasnow Ave. Starši, bratje in sestre ter prijatelji so jima priredili slavnost na farmi brata Johna. Se na mnoga leta sreče in zadovoljstva!

V CALIFORNIJO

Zadnji teden so se podali na oddih k svojim prijateljem v daljno Californijo, dobro poznana Mrs. Mary Kožar in hčerka Millie iz Richmond Rd. ter Mrs. Mary Poldun iz Chicago. Kožarjevi vodijo poznano Nottingham Winery na Waterloo Rd. Želimo jim dobro zabavo in srečen povratek v clevelandski raj!

V KANADO

Mr. in Mrs. Anton Yerak, Chicasaw Ave., sta odšla v Kanado, kjer bosta praznovala 26. obletnico njihovega zakonskega življenja. K temu dogodku jima materi, otroci, sorodniki in prijatelji izrekajo najlepše čestitke s srčno željo, da bi še nadalje uživala dobre srečnega zakonskega življenja!

NA OPERACIJI

Mrs. Ella Starin iz Dillewood Rd. je srečno prestala operacijo v Cleveland Clinic bolnišnici, kjer jo prijateljice sedaj lahko obiščejo. Želimo ji skorajšnje okrevanje!

100 tisoč ljudstva pozdravilo delegacijo na postaji v Ljubljani

LJUBLJANA, 26. julija.—(Tanjug)—Danes pred polno se je zbralo skoraj celokupno prebivalstvo Ljubljane in iz okolice na kolodvoru, da pozdravi delegacijo FLRJ, katera je odpotovala na mirovno konferenco v Pariz.

Delavci in nameščenci, uradniki, trgovci in obrtniki so prenehali z delom, da bi se udeležili velike ljudske manifestacije ob pričakovani delegaciji na kolodvoru. Zbralo se je okrog 100,000 ljudstva iz Ljubljane in okolice, ki je navdušeno pozdravilo delegacijo, ko je vlak prišel na postajo.

Samo mesto Ljubljana pa je bilo okrašeno z nešteti zastavami in slikami generalisima Stalina, maršala Tita in Edvarda Kardelja.

Iz vseh krajev Slovenije in Julijske Krajine so prišle številne delegacije in štafete, ki so prinesle resolucije, sprejete na ljudskih zborovanjih po vseh mestih in vaseh v Sloveniji. Teh zborovanj se je udeležilo v poslednje tri dni preko pol milijona ljudi, ki so manifestirali svoje zahteve po priključitvi Trsta in Julijske Krajine k Jugoslaviji kot dokaz, da je celokupni slovenski narod na strani vlade in jugoslovanske delegacije na mirovni konferenci.

ČUDEN PTIČ

Študentom nekega kolegija v Williamsburgu, Pa., so v razredu za naravoslovje pokazali okostje gornjega ptiča, pa ni nobeden pogruntal, kaj pravzaprav je. Uganka pa je bila pojasnjena, ko je instruktor razložil, da se je pri sestavi okostja rabilo noge mačke, prsni koš in vrat kokoši ter glavo neke morske ribe.

GRŠKA BO ZAHTEVALA ZEMLJO OD ALBANIJCE

PARIZ, 3. avgusta.—Tu se je danes zvedelo, da bo Grčija mirovni konferenci predložila zahtevo za južno Albanijo, ki jo Grki imenujejo severni Epir.

5 MILIJONOV ZA ATOMSKO PROUČEVANJE

WASHINGTON, 3. avgusta.—Vojni department je naznanil, da se bo v Camp Upton na Long Islandu ustanovil eden izmed treh centrov za proučevanje atomske energije, za katerega se je dovolila vsota pet milijonov dolarjev.

Veliki grb mesta Trsta in napis "Pravda Trstu—svoboda Trstu!"

V posloplju Ljudske republike Slovenije, jugoslovanske delegacije na mirovno konferenco, je sprejela predstavnike iz vseh krajev Slovenije in Julijske Krajine in Trsta. Šef delegacije Edvard Kardelj je v svojem odgovoru na pozdrave številne delegacije iz vseh krajev Slovenije med drugim dejal naslednje:

"Prepričan sem, da ne bomo pravice samo naših narodov, nego pravične stvari človeštva. Bodite prepričani, da naša vlada na čelu z maršalom Titom, ne bo nikoli sprejela nepravilne sklepe in da ne bo odobrila sklepov, ki niso v skladu s zahtevami naših narodov. Ne mislim ustvarjati iluzijo in prerokovati, kakšni bodo sklepi mirovne konference. Vi veste, da mi ne odločamo sami, da sklepi niso odvisni od tega, če mi odobravamo sklepe mirovne konference ali pa ne. Med tem, eno je sigurno—branili bomo svobodo in čast našega naroda."

Pred odhodom vlaka iz Ljubljane, je šef delegacije, podpredsednik zvezne vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije, Edvard Kardelj obdržal govor pred ogromno ljudsko množico, ki se je v znak solidarnosti zbrala na postaji, da odda pri-srčne pozdrave delegaciji na potu na mirovno konferenco. V svojem govoru je med drugim Kardelj rekel:

"Vsi vemo, da sočutja, ki jih danes vi izražate, jih izražajo vsi narodi Jugoslavije. "Ni potrebno, da bi vas pose-

Odkod so prišle defektivne krogla?

WASHINGTON, 2. avg.—Senatni preiskovalni odsek je prejel več pism od častnikov in navadnih vojakov, v katerih se pobija pričanje major-general Aldena Waitta, šefa armadne kemične službe, da bi bilo "skoro nemogoče" doznati, katere municijske korporacije so producirale defektivne topovske krogla, ki so pobile mnogo ameriških vojakov.

Sedaj bo odsek tozadevno uvedel preiskavo. Senator Mead je izjavil, da je bilo prejetih nad 50 pism, v katerih se pobija trditev major-general Waitta.

NAVADNI VOJAKI NAJ BODO VOJASKI SODNIKI

WASHINGTON, 2. avg.—Vojaški odsek poslanske zbornice je podal priporočilo za temeljito reorganizacijo vojaških sodišč, potom katere bi poveljujoči častniki izgubili kontrolo nad sodišči. Kot sodniki naj bi med drugim služili tudi navadni vojaki. Armadna sodišča so bila med vojno tarča ostre kritike od strani vojakov.

VILE ROJENICE

Prošli ponedeljek so se vile rojenice zglasile pri družini Mr. in Mrs. Russell Grady, 3188 W. 111 St. in pustile v spomin zalto hčerko, prvorojenko. Dekliško ime matere je bilo Mary Dermasa, in s tem sta Mr. in Mrs. Joseph Dermasa, 18520 Chapman Ave., v drugi postala stari oče in stara mati v kratkem času. — Čestitamo!

bej prepričeval, da bo naša delegacija storila in izvršila vse, kar je v njeni moči, da se izpolnijo pravične zahteve našega naroda. Jugoslovanska delegacija, na čelu z maršalom Titom, je dosedaj storila vse, kar je bilo mogoče, da bi bile naše zahteve upoštevane in izpolnjene. Medtem morate vedeti, da si pravda in resnica malega naroda težko prebije pot čez omrežje laži in nepravde, ki so jo v preteklosti zgradili tuji osvajači in njihovo nasilje.

"Dejstvo navdušenja in volja naroda same Julijske Krajine in vseh naših narodov bo moralo prebuditi zavest človeštva. Mi ne vemo, kako so pripravi naši zavezniški sprejeti naše zahteve in naše zavezništvo. Toda naša delegacija ostane zvesta onim našim, ki so nas vodila skozi leta in dneve osvobodilne borbe. Ona bo ostala zvesta svojem narodu in njegovemu sočutju v borbi za pravico, čast in svobodo. Zaključujem s parolo:

"Naj živi narod Julijske Krajine, njegova svoboda in zedinjenje z ostalimi brati in sestrami v svobodni Jugoslaviji!"

Nato se je začel vlak pomikati iz postaje in so se klici ljudstva slišali v njen pozdrav od vsepovsod. Na vseh postajah do meje se je zbralo ljudstvo, da pozdravi delegacijo in zahteva od nje, da odločno zastopa na mirovni konferenci voljo vseh narodov Jugoslavije, da se priključi Julijska Krajina in Trst svojemu matičnemu stebelu—svobodni in enakopravni Jugoslaviji.

Kongres se podal za pet mesecev na počitnice

Zasedanje odgodeno do 3. januarja, razen ako ga predsednik Truman pokliče na delo glede zakona OPA

WASHINGTON, 3. avgusta.—Člani zveznega kongresa, ki je bil v zasedanju skozi zadnjih mesecev, so se včeraj podali na počitnice, o katerih upajo, da bodo trajale pet mesecev, oziroma do 3. januarja 1947, ko se zopet sestane redno zasedanje.

Kot običajno ob takih prilikah, sta obe zbornici, poslanska in senatna, poslušali govore, v katerih so kongresniki in senatorji "kadili" eden drugemu in povečevali delo, ki je bilo izvršeno v zaključnem zasedanju.

Predsednik nižje zbornice Sam Rayburn je pohvalil kongresnike, nakar je zbornica sprejela resolucijo, v kateri se je dalo priznanje Rayburnu. Ista slika se je ponovila v senatu, kjer so člani delali poklone drug drugemu in deveterim kolegom, ki so bili poraženi pri volitvah ali ki se umikajo v pokoj ter se v januarju ne bodo vrnil.

Nekateri zadnji sklepi tik pred odgodenjem

Senator Barkley, vodja demokratske večine, je izrazil upanje, da bo kongres deležen prvih pravih počitnic v teku zadnjih osmih let, toda predsednik Truman je izrekel svarilo, da bo zakonodajec poklical k izrednemu zasedanju, ako nedavno sprejeti kompromisni zakon OPA ne bo sposoben držati cen pod kontrolo.

Tik pred svojim odgodenjem je kongres "zamrznil" obstoječi 1-odstotni davek delodajalcev in delavcev za sklad socialne zaščite, toda je navzlic temu povečal dajatve za starostno podporo, slepe in odvisne otroke.

Dalje je kongres razširil obstoječi zakon, ki veteranom daje pravico do ponovne zaposlitve pri starem delu, tako da imajo iste pravice tudi ženske (WACS), ki so bile med vojno v armadni službi.

Vlada kupi avtomobile pohabljenim veteranom

Med ostalim je kongres v zadnjih urah tudi dovolil vsoto 30 milijonov dolarjev za nabavo avtomobilov 20,000 veteranom, ki so izgubili eno ali obe nogi ob gležnju ali višje. Ta akcija je bila podvzeta po protestni demonstraciji, katero so vprizorili veterani iz vojaške bolnice v Washingtonu.

Poslanska zbornica je s 139 glasovi proti 95 podprla predsednika Trumana, ki je vetiral zakonski načrt, s katerim bi se zvezna vlada odpovedala lastninski pravici do morskih oljnih ležišč.

V zadnjih minutah je senat dovršil zakonodajno akcijo na ducate manj važnih predlog, med katerimi je ena, glasom katere se bo kitajskim ženam ameriških državljanov dovolil vstop v Zedinjene države izven kvote.

Kongres porazil vse predlagane notranje reforme

Na splošno se lahko reče, da je zaključeni kongres podprl administracijo v vseh važnih vprašanjih zunanje-političnega značaja, pustil pa jo je na cedilu skoro na čeli črti, ko je predlagal ekonomske in socialne reforme in druge spremembe notranjega značaja. Med drugim

je sprejel več drastičnih protidelavskih postav.

To se je zgodilo navzlic temu, da so imeli demokrati veliko večino v obeh zbornicah. Kakšno politično lice bo imel prihodnji kongres, bodo odločili volilci v novembru.

Ali se produkcija čevljev ustavi?

NEW YORK, 4. avgusta.—Zastopniki industrije čevljev izjavljajo, da bo produkcija čevljev v teku enega tedna padla za polovico, v teku enega meseca pa da se bo za praktične svrhe ustavila. Za vzrok se navaja akcija urada OPA, ki je zavrnil zahtevo tovarnarjev za odpravo kontrole nad cenami za kože, usnje in čevlje.

Tozadevna akcija je bila naznanjena prošli četrtek v Washingtonu po zaslišanju pred OPA.

Tovarnarji čevljev grozijo, da bodo zaprli vrata tovarni, čim se porabijo obstoječe zaloge usnja, ako urad OPA ne spremeni svojega stališča. V takem slučaju bi bilo postavljenih na ceno 250,000 delavcev v čevljarstvu in usnjarski industriji.

ANGLIJA BO PLACALA ZA PREVZETE RUDNIKE

LONDON, 3. avgusta.—Vlada je naznanila, da bo lastnikom premogovnikov, ki bodo podražljivi, plačala 164 milijonov in pol funtov šterlingov.

Deček ubit na lovu

Pri lovu na ptiče je bil ubit 14-letni William Savage iz Lake-wooda, ko se mu je ponesreči sprožila puška. Nezgodna se je primerila v Seville, O.

Pijanec ustreljen

Policija je bila prisiljena streljati na 58-letnega Jesse Bettisa, ki je prišel z dela pijan in je z revolverjem teroriziral družino. Bettis je bil 35 let zaposlen pri železnici kot porter na spalnem vozu. Ko je bil pripeljan v bolnico, je bil že mrt.

ISČE SORODNIKE V AMERIKI

Martin Slapničar, D. P. Camp NURRA 16/21 Spittal a. d. Drau, Austria, želi najti Golubovega Jožeta iz Grma, Jože Škrjanca, in bratranca iz Malega gabra Alojza Polončič. Ravno tam biva Anton Zajc doma iz Pristavca, pošta St. Vid pri Stični, rad bi zvedel za svojega polbrata Janeza Kanc, ki se nahaja nekje v Clevelandu. Naj bi se pismeno obrnili na gornji naslov, katerih se to tiče.

POZDRAVI IZ MEHIKE

Pozdrave iz mesta Mexico pošilja August Sepetauc, 1176 E. 61 St., ki piše, da je to zelo prijazno in zanimivo mesto za turiste. Amerikancev je tamkaj dosti in vsak dan jih več prihaja.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
4231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year—(Za celo leto) \$7.00
For Half Year—(Za pol leta) 4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.50

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year—(Za celo leto) \$8.00
For Half Year—(Za pol leta) 4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.75

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year—(Za celo leto) \$9.00
For Half Year—(Za pol leta) 5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March, 1879.

104

PROBLEMI "STARE DOMOVINE" IN AMERIKE

Naturalizirani ameriški državljani katerega koli izvora reagira v veliki meri na razmere v njegovi rojstni domovini. To je bila vedno resnica, toda njegova skrb v tem pogledu je bila malokdaj tolikšna kot sedaj, v času po zaključku ene najstrašnejših vojn v zgodovini človeštva. Kot posledica tega opazamo v mnogih ameriških krajih pojav napetosti, ki imajo svoj izvor v Evropi in tamošnji sedanji situaciji. To je dejstvo, ki se ga predobro zavedajo mnogi javni delavci v naši deželi.

V Clevelandu pravijo javni delavci, da se ravna v svojem delovanju kakor jim to narekuje potrebe v mestu, kjer je večina prebivalstva nedavnega evropskega izvora. Oni dobro poznajo trenja in napetosti, ki so neizogibne spričo mešanice prebivalcev. Baš radi tega pa so ti javni delavci in voditelji aktivni v Ligi za človeške pravice. Ta organizacija je pred kratkim izdala knjižico "To je Cleveland", v kateri Liga skuša obrazložiti in razjasniti pojave medsebojnega trenja v kraju kot je mesto s pisanim narodnostnim prebivalstvom iz raznih krajev sveta. Knjižica obenem razlaga, kako morejo clevelandski prebivalci prve in druge generacije tujerodcev izkoristiti svoje zgodovinske vezi s staro domovino v to, da pomagajo svoji novi domovini izgraditi mirnejši in demokratičnejši svet.

"Vrednota državljana izvira iz njegove vdanosti principom te demokracije", pravi knjižica "This is Cleveland". "Ti principi, ki proglašajo svobodo in enakopravnost človeka, se morejo raztegniti na druge narode. In kje je kak ameriški državljani, ki bi ne želel raztegniti teh principov na druge dežele in narode? To so skušali doseči Čehi v letu 1918; k temu stremijo živahne aktivnosti Poljskih konferenc, Vseslovanskih kongresov, Češke narodne zveze in Macedonske lige. Vse te organizacije imajo sestanke in zborovanja v Clevelandu in njihovi člani želijo, da bi njihove rodne dežele mogle doseči in uživati koristi demokracije kakor jo poznajo oni sami v tej svoji novi domovini. Vsi Clevelandčani bi se morali interesirati v te aktivnosti, da bi s tem pomagali razbiliti bojazni, ki prevevajo te raznolike skupine..."

"Kaj lahko bi bilo tem skupinam zabrusiti enostavno, da naj pozabijo na deželo svojega izvora ter naj postanejo zgolj dobri Amerikanci. Ali tak nastop bi bil nesmiseln in brezpomemben. Že njihova skrb in briga v tem pogledu jih dela dobre Amerikance, kajti prva skrb vsakega Amerikanca danes je trajen mir, brez ozira na to kakšne narodnosti, rase ali vere je kateri. Trajen mir pa temelji ne na izjavah in proglasih, pač pa predvsem na pravični ureditvi vseh vprašanj in teženju miru."

"Clevelandski državljani iz Centralne in Južnovzhodne Evrope težijo s svojimi občutki do stare domovine za tem, da pride do pravičnih ureditev in do uravnovešenja trenja, ki so vzrok položaja. Ker dobro poznajo svoje ljudstvo, so naravno mojstri v motrenju položaja. Po drugi strani pa kaj lahko postanejo partizani dežel izven svoje nove domovine in bi pri tem znali pozabiti, da so kot Amerikanci, prisegli, da bodo branili enakopravnost za vse. Že zdaj je razbrati iz njih govorjenja, da jih mučijo manjšinski problemi starega sveta, ki so se povečali v tej težki prehodni dobi iz vojne v mir. 'Če bi ne bilo Hrvatov', 'Poljski so vzrok vseh zdražb', 'Prav je, da je Hitler pomel z vsemi židi'. Take in podobne izraze je slišati ne le med omenjenimi narodnostmi, pač pa istotako med Čehi in Nemci, Rumunci in Madžari, Ukrajinci in Poljski in celo med Švedi in Norvežani. Ta stara sovraštva in mrznje se pojavijo med pripadniki teh narodnosti v tej deželi v časih kot so današnji. Nekatere skupine so še posebno sovražne napram židom, ki pridejo v Cleveland z nemškimi, madžarskimi, ruskimi, rumunskimi, litvinskimi in poljskimi vizami—to je mrznja, ki so se je navzele ameriški nacionalisti od stare Evrope, ki je krivdo za vse, kar ni šlo prav metala na žide.

"Člani takih narodnostnih skupin včasih spregledajo dejstvo, da pogosto stari ameriški nacionalisti gledajo nanje kot na "tujerodce" in jih smatrajo za manj vredne—navzlic temu se pa oni poslužijo istega nedemokratičnega

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

RAZSTAVA STROKOVNO NADALJEVALNE SOLE V DOMŽALAH

Prva v svobodi in prva v Sloveniji je strokovno nadaljevalna šola v Domžalah priredila 16. junija tega leta razstavo šolskih in strokovnih izdelkov vajencev ter aranžiranje trgovskih izložb. Lepo je bilo število razstavljenih predmetov. Čez 100 vajencev je razstavilo popolnoma samostojne izdelke. Zasluga je upravitelja strokovno nadaljevalne šole Pardubskega, ki je znal predložiti vajencem, kako važen faktor so dobri vajeniški kadri pri obnovi in potrebah svobodne domovine.

Videlo se je izdelke iz sledečih strok: kovaške, strojno ključavničarske, kleparske, električarske, pekarske, soboslikarske, kolarske, mizarske, krojaške, pletilske, torbarske in čevljarške. Najpopolnejše je bila zastopana torbarska industrija, ki je v kraju zelo razvita. Izdelki torbarskih vajencev, ki so pokazali različne ženske torbice, listnice, kovčge, pasove in slično, so bili na višini. Tudi trgovski vajenci so pokazali svojo spretnost v aranžiranju izložb. Videli smo celo improvizirano modno trgovino, ki je bila predmet splošnega zanimanja. Razstavo je obiskalo nad 700 obiskovalcev.

OBROTALNI ČAS ZA TRGOVINE, OBRTI IN GOSTILNE

Minister za trgovino in prekrbo vlade Ljudske republike Slovenije je izdal odredbo o času odpiranja in zapiranja za prodajalnice, delavnice, gostinska podjetja, skladišča, pisarne in ostale obrtne poslovalnice v Sloveniji, kar je stopilo v veljavo 5. maja letos.

Trgovine so na splošno odprte, ako ni drugače odločeno, od 8. ure zjutraj do popoldne in od 2. do 6. ure popoldne; v poletnih mesecih, maj, junij, julij in avgust pa popoldne od 3. do 7. ure.

Prodajalnice svežega mesa in rib so odprte od 7 do 11 dopol-

dne. Če prodajajo tudi prekajeno meso, obratujejo kakor druge trgovine.

Trgovine s sadjem in zelenjavo so odprte od začetka maja do konca septembra od 6. do 12. in od 3. do 7. ure popoldne; v drugih mesecih pa od 8. do 12. in od 2. do 6. ure popoldne.

Prodajalnice kruha in mlekarne so odprte od 6:30 do 12:30 in od 3. do 7. ure popoldne.

Prodajanje časopisov, revij in pečenega kostanja po ulicah je dovoljeno od 5. ure zjutraj do 10. zvečer. Glede prodajnega časa za blago na sejnih in tržnih prostorih veljajo določila sejmskih in tržnih redov.

Obrtne obratovalnice so odprte od 7. do 12. in od 2. do 7. popoldne, če ni v naslednjem drugače odločeno. Brivske, lasuljske in manikerske obratovalnice so odprte od 7:30 do 12. in 2:30 do 6. ure popoldne. Pekarne in slaščičarske delavnice obratujejo od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Pripravljalna dela, kakor kurjenje peči, pristavljanje kvasa in mešanje testa se smejo pričeti ob 5. uri zjutraj.

V vaseh se trgovinske in obrtne obratovalnice odpirajo zjutraj pol ure prej in zapirajo zvečer pol ure kasneje. Ugodnost velja tudi za kopalšča, zdravilišča in turistične kraje. Preko pol dne smejo biti odprte podkornice konj in avtomobilne obratovalnice, če je treba izvršiti neodložno in nujno popravilo.

Gostinske obratovalnice. V krajih, kjer so sedeži okrajnih in okrajnih ljudskih odborov, so kavarnne odprte v zimskem času, od 1. oktobra do 30. aprila, do polnoči; drugi gostinski obrati pa do 11. ure zvečer. V poletnem času, od 1. maja do 30. septembra, pa so odprte kavarnne do ene ure zjutraj, drugi gostinski obrati pa do polnoči.

Okrepčevalnice, bifeji, so odprti od 7. ure zjutraj do 8. ure zvečer. Gostinske obratovalnice ne smejo odpirati pred 5.

načina napram novim došlecom. Razum in politična razsodnost zahteva vzajemnost in ne uničenje neke skupine, katera naj bi služila kot nekaj grešni kozel, na katerega se zvrže krivdo za vse slabo—pozabiti se namreč ne sme, da je skoro ni skupine, ki bi ne bila kak drugi skupini predmet zaničevanja ali vsaj podcenjevanja in mrznje."

Liga človeških pravic je prepričana, da so v Clevelandu Poljski, Jugoslovani, Rumunci in Čehi, ki so prišli iz Evrope tekom nedavne dobe in ki zamorejo res nekaj do prinese v korist rešitve problemov Centralne in južnovzhodne Evrope. Del tega doprinosa leži v tem, da poučijo druge Američane o svojstvenostih, značaju in problemih svoje rodne dežele, morda še bolj važno pa je, če morejo uporabiti svoje zmožnosti v tem pogledu v to, da pomagajo njihovim rodnim deželam do razumevanja delovanja ameriške demokracije. Kar pa daje temu doprinosu zares globok pomen, je nekaj, kar imajo skupnega vsi clevelandski državljani—enakopravno državljanstvo, brez ozira na izvor.

"Enakopravno državljanstvo brez ozira na izvor," pravi knjižica "This Is Cleveland," "izloča zahteve za posebne privilegije v prilog političnih manjšin... Mi moramo in tudi upoštevamo pravice kulturnih manjšin v Ameriki, da se izražajo kadar in kakor to želijo. In baš pri tej točki se obenem dotaknemo najplodovitejšega polja v pogledu reševanja evropskih manjšinskih problemov, kot tudi premaganja ovir, ki zabranjujejo sodelovanje med narodnostnimi skupinami v tej deželi. Amerikanci iz Centralne in južnovzhodne Evrope naj križarijo za adoptiranje enakopravnosti povsod v Evropi."

V istem duhu se Liga človeških pravic obrača do clevelandskih Nemcev in Italijanov.

"Spričo prednosti, ki nam jo daje naša narodna sila," pravi Liga, "smo vsi Clevelandčani enakopravni partnerji v tem miru, kot v vsakem evropskem miru... Da-li bo naša sila podpirala pravico, je odvisno od tega kako energično bomo pritiskali s svojimi zahtevami v interesu miru na naš kongres in na našo administracijo." Ali, če hočejo Amerikanci izpolniti svoje znanje in pokrepi svoje razsodnje o problemih miru, tedaj je potrebno, da poslušajo, kot se Clevelandčanom priporoča, da prislusnejo temu, kar jim o problemih evropskih dežel lahko povedo naši državljani iz raznih evropskih dežel.

uro zjutraj, morajo pa se odpreti najkasneje ob 7. uri zjutraj.

Gostinske obratovalnice na železniških postajah in one s prenočišči, smejo gostom, ki prispejo z vlakom, postreči tudi po času določenem za zapiranje, toda najdalje pol ure po prihodu vlaka. Za posamezne obrate in posamezne dni smejo okrajni ljudski odbori po izkazani stvarni potrebi izjemno podaljšati obratovalni čas. (V tem bi bili zapodeni naši ameriški pikniki in veselice.) Dovoljenje se izda pismeno po plačilu predpisanih pristojbin.

Pisarne, trgovinske, industrijske, spedijske in podobne poslovalnice obratujejo od 8. ure zjutraj do popoldne in od 3. popoldne do 6. ure zvečer; ob sobotah pa od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne. Denarni in zavarovalni zavodi obratujejo od 7:30 zjutraj do 2. ure popoldne. Poslovanje denarnih zavodov s strankami se zaključuje eno uro pred koncem notranjega poslovanja.

Ob nedeljah in državnih praznikih morajo biti vse trgovinske in obrtne obratovalnice zaprte, če niso predpisane izjeme. Ob nedeljah in praznikih morajo obratovati prodajalnice kruha, mleka, sadja in zelenjave od 7. do 12., prodajalnice mesa in rib pa v poletnem času od 7. do 11. Pogrebna podjetja morajo poslovati kakor ob delavnikih.

Carine in carinska služba

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

Lani je bila kmalu po osvojitvi ponovno organizirana v naši državi carinska uprava, ki v glavnem sloni še na zakonih in uredbah, izdanih še v predprilski Jugoslaviji. Vzpostavitev carinske službe je splošna naloga na nerazumevanje, zato so bile pri organizaciji te službe velike težave, ki še danes niso v celoti odstranjene.

Mnogi so napačno tolmačili, da bodo carine odpravljene, češ, da niso v skladu z novo državno ureditvijo. To napačno je bilo popolnoma napačno, ker nima prav nobene stvarne podlage. Naša država ima pretežno agrarni značaj z razmeroma slabo razvito industrijo. Zato mora voditi temu primerno gospodarsko politiko. Če hočemo imeti izravnano trgovinsko in plačilno bilanco z inozemstvom, moramo omejiti uvoz predvsem na one surovine in industrijske izdelke, ki jih nimamo. V normalnih časih so cene agrarnim proizvodom vedno nizke v primeru s cenami industrijskih izdelkov, zato moramo gledati, da bomo uvažali čim manj industrijskih izdelkov, istočasno pa si moramo izgraditi lastno industrijo, da bomo lahko doma krili čim več domače potrebe. Če ne bomo zgradili industrije, bomo odvisni od inozemstva, naša plačilna bilanca z inozemstvom bo neugodna, življenjski standard v naši državi pa bo nizek.

Vsaka država stremi za tem, da se gospodarsko osamosvoji. Domače gospodarstvo čuvamo predvsem s carinsko politiko. Zaradi različnega gospodarskega stanja in razvoja se vse države poslužujejo carinske politike, ki ustreza lastni gospodarski strukturi. Na blago, ki ga proizvaja domača industrija, uvaža država zaščitno carino s primerno visoko postavko; na blago pa, ki ga država potrebuje, a se doma ne izdeluje, se določi nizka carinska postavka.

Obenem je treba z državo, iz katere se uvaža blago, skleniti pogodbo zaradi blagovne izmenjave. Take trgovinske pogodbe so podlaga carinski politiki. Po navedenem se mora ravnanje tudi naša država. Ker se gospodarska struktura naše države v primeru s predvojno dobo ni bistveno spremenila, so ostali zaenkrat v veljavi vsi zakoni in

Ob nedeljah in praznikih smejo biti odprte v krajih do 5000 prebivalcev vse trgovinske in obrtne obratovalnice največ dve uri popoldne; prodajalnice cvetja in slaščic smejo biti ob nedeljah in praznikih odprte od 8. do 12.; fotografske obratovalnice pa kakor ob delavnikih; gostinske obratovalnice, razen okrepčevalnic, obratujejo ob nedeljah in praznikih, kakor ob delavnikih. Okrepčevalnice, bifeji, pa so odprte ob 7. uri zjutraj do 2. popoldne.

Okrajševalne črke raznih imen organizacij v Sloveniji:

FLRJ — Federativna ljudska republika Jugoslavija

LRS — Ljudska republika Slovenije

SNOS — Slovenski narodni osvobodilni svet

IOOF — Izvrševalni odbor osvobodilne fronte

OF — Osvobodilna fronta

RKJ — Rdeči križ Jugoslavije

RKS — Rdeči križ Slovenije

NOV — Narodno osvobodilna vojska za Slovenijo

SIAU — Slovensko-italijanska antifašistična unija

AFŽ — Antifašistične žene

NOO — Narod. osvobodilni odbor za Slovensko Primorje

KP — Komunistična partija.

Stvaren patriotizem! Defajnja, ne besedi! Prispevajte za otroško bolnico v Sloveniji!

predpisi iz one dobe. Bodoče spremembe teh predpisov pa bodo izraz sklenjenih trgovinskih pogodb z drugimi državami. V naslednjem si oglejmo v glavnih obrisih organizacije carinske uprave v naši državi.

Carinska uprava spada zaradi vsedravnega pomena v pristojnost zvezne vlade v Beogradu. Njeni organi so razdeljeni v tri stopnje: carinarice s carinskimi oddelki, carinski inspektorati in oddelki za carine pri zveznem finančnem ministrstvu. Vse tri instance imajo po zakonu določen delokrog. Organizacija carinske službe, carinska politika, predlogi za trgovinske pogodbe, zakonodaja, personalna politika, zadnja instance v kazenskih sporih, vrhovna kontrola in nadzorstvo vse carinske službe, spada v pristojnost oddelka za carine pri zveznem finančnem ministrstvu. Ta oddelki predstavljajo torej vrhovno instanco carinske uprave.

Oddelku za carine so podrejeni carinski inspektorji, ki so organizirani pretežno po federalnih republikah. Oni vršijo nadzor carinske službe v mejah federalnih republik in skrbijo za pravilno izvrševanje carinske službe v carinarnicah in njenih oddelkih. Poleg tega odloča inspektorat o določenih kazenskih porih, rešuje pritožbe proti rešitvam, ki so jih izrekle carinarice, izdaja rešitve o raznih upraviteljskih carine, o določenih povračilih carinskih dajatev ter rešitve po določenih členih carinskega zakona in zakona o obliki carinskih tarif.

Carinarice vršijo vso carinsko službo v obsegu carinskih predpisov, preiskujejo vsa carinska kazniva dejanja in vršijo tudi druge posle, ki so jim s posebnimi predpisi dodeljeni.

Carinarice pa vršijo vso carinsko strokovno in manipulativno službo. Težišče dela pri carinarnicah je tarifni odsek, kjer vrši posle v zvezi z deklariranjem, pregledom in carinjenjem blaga pri uvozu, izvozu ali prevozu.

Za formalno carinjenje blaga so potrebne naslednje listine: uvozno ali izvozno dovoljenje, ki ga izda predstavništvo uprave zunanje trgovine, izvirno sprispevalo, ki dokazuje izvor blaga in račun. To so tri osnovne listine, ki so brezpogojno potrebne, da

se more carinjenje sploh izvršiti.

Uvozno dovoljenje je potrebno zaradi tega, ker se državno gospodarstvo vodi načrtno in se ves uvoz določa po potrebah skupnosti. Predstavništvo uprave zunanje trgovine izda dovoljenje za uvoz in izvoz le onemu prosilcu, čigar uvoz ali izvoz ustreza splošnemu gospodarskemu načrtu. Na ta način odpade vsaka špekulacija posameznikov na škodo skupnosti.

Izvirno sprispevalo je javna listina, ki dokazuje, iz katere države je blago prispelo. To je važno zaradi določanja carinske postavke. Naša carinska tarifa ima tri postavke: maksimalno, minimalno in pogodbeno. Maksimalna je najvišja in se uporablja za blago, ki izvira iz države, s katero nimamo trgovinske pogodbe. Minimalna in pogodbeno postavka pa se uporabljata za blago onih držav, s katerimi imamo trgovinske odnose. Pogodbeno postavka je najnižja in se v trgovinskih pogodbah za določeno blago posebej določi.

Za ugotovitev carinske postavke pri carinjenju služi torej izvirno sprispevalo. Za izračunavanje carine, carinskih pristojbin, davkov in ostalih dajatev je potreben originalni račun, ki ga izstavi dobavitelj blaga.

Obmejne carinarice oziroma oddelki imajo dolžnost, da čuvajo mejo v carinskem pogledu, to se pravi, da vršijo strogo nadzorstvo nad vsem blagom, ki prihaja ali odhaja preko meje, ter preprečujejo tihotapstvo z blagom in valutami. Za to delo so dodeljeni carinarnicam carinski stražarji, ki tudi čuvajo blaga v skladiščih in spremljajo carinske pošiljke. Dandanes je posebno važna funkcija, ki jo vršijo carinske oblasti ob meji, ker preprečujejo tihotapstvo in s tem pobijajo špekulacijo.

Posebno važno je delo obmejnih carinaric za zaščito valute, ker so carinske oblasti pooblašene, da vršijo strogo nadzorstvo nad izvozom in uvozom domače valute in tujih valut in preprečujejo tihotapstvo z njimi. Pri tem delu so dolžni sodelovati s carinskimi organi vsi organi drugih oblasti, jim pomagati in javiti vse ugotovljene valutne prestopke. V tem pogledu se danes mnogo greši, ker organi drugih oblasti ne upoštevajo določil deviznega zakona, deviznega pravilnika in dodatnih navodil zveznega finančnega ministrstva.

V nasprotju s temi določili rešujejo ugotovljene valutne prestopke ob meji v lastni pristojnosti, namesto da bi take primere z zapisnikom in denarjem vred odstopile najbližji carinarnici oziroma oddelku. Carinarice morajo potem izvršiti preiskavo in spise odstopiti bančnov valutnemu oddelku zveznega finančnega ministrstva v odločitve.

Danes je delovanje carinskih oblasti še omejeno na skromen obseg. Velike važnosti za bodoči razvoj zunanje trgovine in za vse naše gospodarstvo je sklenitev trgovinskih pogodb. Z nekaterimi državami že imamo take pogodbe, v večjem delu pa se še pripravljajo oziroma se vodi pogajanja. Ko bo naša država uredila svoje trgovinske odnose z drugimi državami in se bo gospodarsko okrepila, bo lahko nastopila na mednarodnem trgu v njej primernem obsegu.

Tedaj bo tudi delo carinskih ustanov zavzelo večji obseg in bodo njeni dohodki predstavljali pomembno postavko v našem državnem proračunu.

POSTA DOSTAVILA PISMO PO 18 LETIH

BELFAST, Severna Irsko, 1. avgusta—Pismo, katerega sta Mr. in Mrs. Peter Bryce poslala pred 18 leti na naslov Mrs. Sadie Preston v tem mestu, je bilo danes dostavljeno, ne da bi pošta dala kako pojasnilo za zamudo.

BUDHIN DEMANT

GUSTAV LE ROUGE

(Nadaljevanje)

— Kaj pa misliš, da je v zaboji? Je vprašal naiven Čile-
nec.

— Kaj jaz vem! Enkrat smo na jadrnici "La Barbade" ukr-
cali velike lonce, ki so jih našli
v andskih votlinah. V vsakem
loncu je bila mumija Indijan-
ca, vsa sključena, z brado na
kolenih. Na vsem potu je mo-
stovo tlačila mora. Končno se je
neko lepo noč ladja kar meni
nič, tebi nič pogreznila, ne da
bi kdo vedel, kako se je to zgo-
dilo. Od petnajstih mož posad-
ke sem se rešil jaz edini.

— Naravno! je dejal Čile-
nec in začel govoriti šepetaje.
Duše Indijancev niso hotele za-
pustiti svoje domovine. Potegni-
le so ladj na dno morja, to se
samo ob sebi razume. Menda je
tovor enake vrste v velikem za-
boju.

— Pravili so mi, je rekel eden
mornarjev, da je v njem truplo
soproke nekega milijonarja, ma-
ziljeno in zaprto v trojno krsto.

Ta zanimivi pogovor je ne-
nadoma prekinil prihod za
morca Tambulija, kuharja
"Morske lastovke", ki je ves
prestrašen prihitel k moštvi.

— Videl sem ga! ... je jec-
ljal in vrtil svoje preplašene oči.
Dotaknil se me je ...

— Kdo pa? je vprašal Bolton
nemirno.

— Hudič, ki je v zaboji!

In Tambulijevi zobje so škle-
petali in njegov obraz, ki je bil
navadno črn kot ebenovina, je
postal siv od strahu. Ves se je
tresel. Ko se je malo pomiril,
je začel pripovedovati.

— Šel sem dol po vodo, je
razlagal zamorec, ko se naen-
krat pokaže tikemene črna sen-

ca, se me dotakne in izgine v
smeri velikega zaboja. Zdelo se
mi je, da sem se dotaknil neče-
sa mehkega, kot svilne ali pe-
roti netopirja.

— Strahovi imajo netopirske
peroti, so vzklili preplašeni
mornarji.

— In kakšna je ta senca? je
vprašal Bolton radovedno.

— Zelo dolga in velika, suha
in črna od nog do glave. Naj-
bolj sem se pa ustrašil, ker je
imela tudi obraz ves črn in
brez oči, ust in nosa! ...

— To je strašno! so vzklil-
nili vsi mornarji obenem.

— Trenotek pozneje, ko se
me je dotaknila, je bila že čisto
v drugem kotu. Nerazumljivo mi
je, kako je mogla priti preko
kupa sodov in zabojev.

— Zakaj ne greš tega pove-
dat kapetanu? je vprašal Čile-
nec.

— Kaj še! Že zadnjič, ko se
mi je zdelo, da sem opazil ne-
kaj črnega, sem mu povedal, pa
me je brcnil in odšel ter dejal,
naj se raje brigam za svojo ku-
hinjo.

Čprav je kuhar precej preti-
raval, je bila njegova povest
vendar resnična. Med tem ko
so mornarji ugibali, kake vr-
ste duh bi mogla biti ta senca,
se je ta pomikala naprej v spod-
njem delu ladje in sicer z ne-
verjetno prsretnostjo.

Duh je bil oblečen v črn
svilen triko — zato je Tambulij

Popravljamo pralne stroje in
vsakovrstne hišne predmete

SHORE APPLIANCE CO.
14416 St. Clair Avenue
GL 6012 — po 6. zv. KE 0448

Čistilna Razprodaja

SAMO EN TEDEN

OD PONEDELJKA. 5. AVGUSTA DO SOBOTE.
10. AVGUSTA

VELIKA IZBIRKA FINIH
BROŠK Z UHANI

(lapel pins with earrings to match), ki so se preje prodajali od
\$4.50 do \$50.00.

SEDAJ \$1 do \$17.00

POZLAČENE OVRATNICE

(lockets and pendants), preje \$3.95 do \$15.00.

SEDAJ \$1 do \$5.00

ŽENSKÉ IN MOŠKE

**DENARNICE, ŠKATLJICE ZA
KLJUČE**

(Wallets, Coin Purses, Key Cases) iz najfinejšega pristnega usnja.
ki so se preje prodajale od \$1.50 do \$10.00.

SEDAJ 50c do \$3.00

"COLONEL-DE LUCE"

SAMOPOJNA PERESA

(jamstvo po izdelovalcu), preje \$7.50. (Samo omejena založja)

SEDAJ \$5.00

IMAMO RAZLIČNE VRSTE

KOMPAKTE

(compacts), ki so se preje prodajali od \$3.95 do \$10.00.

SEDAJ 50c do \$3.00

ŽENSKÉ IN MOŠKE FINE 17J

ZAPESTNE URE

v 14K solidno zlatih obojih (najnovejšega izdelka) v belem, roza
ali rumenem zlatu, ki so se preje prodajale od \$85.00 do \$100.00
(poleg 20% fed. davka), se bodo prodajale za

\$65.00

(Imamo samo omejeno izbirko, torej kdor prvi pride, tisti dobi
prvo izbero)

ŽENSKÉ IN MOŠKE 7J, 15J IN 17J

ZAPESTNE URE V R. G. P.

(rolled gold plate) obojih z ozadjem v jeklu, ki ne zarjavi; znižane

25% do 33 1/3%

Vključene so ure, ki se ne premočijo, ure za bolničarke, športni
modeli in drugi.

Frank Cerne Jewelry Co.

QUALITY JEWELERS SINCE 1919

Naša posebnost so perfektni diamanti

6412 St. Clair Ave.

HE 0465

misli, da se je dotaknil neto-
pirjeve peroti — in stopil je k
velikemu zaboji; dvignil eno
desk pokrova in izginil.

Deska, ki je bila obita s klo-
bučevino, se je poveznila, ne da
bi napravila najmanjšega šuma,
in misteriozni potnik je bil do-
ma.

Pritisnil je na gumb in pri-
žgal električno luč, ki je raz-
svetljevala notranjost zaboja,
katera je bila opremljena z vso
udobnostjo, ki je možna na ta-
ko tesnem prostoru. Na eni
strani je bila polica s knjigami,
na drugi pa omara polna kon-
serv, prepečenca, vina in whis-

kyja, naslonjač, mizica in gugal-
nica.

Prebivalec te čudne kabine je
slekel svoj črni triko in po-
kazal se je energični in pošten
obraz Lionela Bradyja.

(Dalje prihodnjič)

Lorain, O. — Zadnje čase so
se tukaj poročili: Anthony Koss
in Dolores Prill, John Drstven-
sek iz Johnstowna, Pa., in Ag-
nes Tomažin, Adolph Stransky
in Ann Tomasic.

Prispevajte za otroško bol-
nico v Sloveniji!

Pri maršalu Titu v Jajcu

Iz razgovora s rektorjem Božidarjem Jakcem

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

"Moji vtisi, ki so mi ostali
najmočnejše v spominu," pripo-
veduje rektor Akademije upo-
dabljačih umetnosti tovariš
Božidar Jakac, "sta življenje v
bunkerju in pot v Bosno, kjer
sem portretiral maršala Tita.

"Ob nemški ofenzivi jeseni
1943 sem s skupino 30 tovarišev
živel v bunkerju nad Kočevjem.
Bunker je bil v skalni kotlinici,
stiska v njem je bila občutna.
Samo ko se je zmrzilo, smo za
nekaj kratkih minut odprli za-
kamufilirani zapah, da smo zaje-
li sveži zrak. Podnevi smo imeli
prižgane svetilke, ki so obenem
služile za grelce, ponoči pa je
bila egiptovska tema, da nas ne
bi kak žarek izdal, in seveda po-
polna tišina. Senzacija dneva je
bil tisti ozki pramenček, ki je
pokukal skozi špranjo v bunker,
kadar se je zjasnilo in posijalo
sonce. Bil je kakor čudežna pri-
povedka iz življenja tam zunaj.

"Mnogo sem risal, zanimive
prizore iz tesnega bunkerja. To-
variši so tiho razpravljali ali
brali. Tudi radio smo poslušali
in vselej je bila gneča okrog
aparata, kadar smo prisluško-
vali vestem.

"Hrana je bila skromna, ne-
kaj prepečenca in sira. Že se nas
je lotevala znana bunkerska bo-
lezen. Zima je pritiskala. Zapa-
del je sneg. Ko je nevarnost po-
puščala in smo dobili vesti iz
borb, smo smeli v mraku za ne-
kaj minut na zrak. Še kratko
pred tem so postopali Nemci ne-
daleč nad našim bunkerjem.
Lahko govorim o sreči, da nas
niso iztaknili.

Pot v Bosno

"Ofenziva še ni popolnoma
minila, ko smo zapustili naše
tesno skrivališče in se naselili
na 'Urški,' v naši tiskarni. Tu
smo prirejali naše novo začasno
bivališče. Bilo je 8. novembra

Odbor. podr. št. 14
Slovenske ženske
zveze

za leto 1946:

Frances Rupert, predsednica,
Antonia Svetek, podpredsedni-
ca, Mary Unetič, 922 E. 209 St.,
tajnica, Frances Medved, bla-
gajničarka, Mary Štrukel, za-
piskarica. — Nadzorni odbor:
Frances Globokar, pred., Fran-
ces Gréman, Mary Gregory.

Seje se vršijo vsak prvi torek
v mesecu v Slovenskem društve-
nem domu na Recher Ave. ob
8. uri.

PREGLEJTE
žlebove—odtekališča—streh
in naročite takoj
KAKOVOST IN IZDELAVO
WM. POWELL
16354 EUCLID AVE., pri Ivanhoe
GL 4540

GEO. PANCHUR & SINOVI
16603 WATERLOO RD. KE 2148
Trgovina s stenskim papirjem,
NU-Enamel barvami, čopiči, potreb-
ščinami za papiranje, čiščenje po-
dov, itd. Papiramo in barvamo so-
bo znotraj.

BONCHA
Refrigeration Service
Commercial and Domestic
Call
HE 4149

pred polnočjo, ko je prišel Titov
poziv, naj pride tudi delegacija
iz Slovenije na zasedanje AV-
NOJ-a. Po 12 dneh, bunkerja
skoraj da že hoditi nismo znali
več.

"Dvajset delegatov se nas je
zvrstilo v kolono, spremljalo
nas je 40 borcev. Vodniki so nas
povedli čez odprto ozemlje, čez
Belo krajino. Sredi mesečne noči
smo se tiho v majhnih skupinah
prepeljali v čolnu čez Kolpo. Ho-
dili smo ta prva marš polnih 16
ur. Nato smo prešli do nadzoro-
vane ceste in železnice ter sled-
njič po prehodu čez Mrežnico—
menda po treh dneh—stopili na
osvobodeno ozemlje. Bil je čudo-
vit sončni vzhod. Nato smo delo
z vozovi in kamioni, pa spet
peš nadaljevali pot do Otočca in
odtodi proti Bosni.

"Kam gremo, tedaj pismo ve-
deli. Pot je bila naporna in muč-
na, vendar polna dragocenih za-
nimivosti in doživetij. Hodili
smo v dolgih nočnih pohodih
preko požganega Korduna in Li-
ke in se prebijali skozi nemške
tankovske kolone, zdaj čez ce-
sto, zdaj čez progo. V črni noči
pogostokrat nisi videl palca
pred nosom, pač pa si v nape-
njanju oči v previdu opazil raz-
ne prepreke, ki jih ni bilo. V da-
ljavi so ponoči gorele od Nem-
cev zažgane hiše in po teh za-
lostnih kažipotih smo uravna-
vali svojo smer.

"V Otočcu so se nam pridru-
žili tovariši iz ZAVNOH-a. Tu
sem narisal nekaj portretov; na-
to dalje v Bosno. Ustavili smo
se v Livnem, kjer je bilo nekaj
dni odmora. Tu sem lahko risal
bosansko pokrajino v vojni.
Prepičla sredstva sem imel s se-
boj, zato me je bolelo srce, ter
nisem mogel delati več, kakor bi
bil rad napravil.

"Pa je prišel poziv, naj grem
naprej v Jajce, da bom portreti-
ral tovariša Tita. Zvedel sem, da
me je hotel že pred poklicati,
ker pa je bilo mesto tri dni ne-
prestano pod sovražnim letal-
skim ognjem, je počakal, da mi-

ne vsaka nevarnost. Skozi Livno
sem potoval na nesrečni dan
smrti tovariša Lole Ribarja. Ko
je mladi borec pravkar hotel na
letalšču blizu Livna vstopiti v
letalo, da bi se odpeljal v Kairo,
je priletel nemški lovec, bom-
bardiral letalo—in izgubili smo
dragoceno mlado življenje. Tre-
nutkov, ko se je od svojega šina
ob grobu poslovil njegov oče, se-
danji predsednik Prezidijskega
Ivan Ribar, ne bom nikoli poza-
bil.

Doživljaji v Jajcu

"V snežnem meteuju sem opra-
vil pot iz Livna v Jajce v druž-
bi tedanjega polkovnika in se-
danjega generala Velebita in
dveh višjih angleških oficirjev.
V Jajcu so naju s polkovnikom
Velebitom nastanili v velikem,
skoraj praznem poslopju. Nisem
še počival polno uro, ko me zbudi
tovariš Velebit in me pozove,
da greva v 'fabriko.' Bila je še
noč, proti jutru, ko sva po sveži
brozi hodila kakš pol ure da-
leč iz mesta, ki je po pravkar-
šnjem tridnevem bombardira-
nju nudilo žalostno sliko.

"Prispeva do velike tovarne v
neki soteski. Pri vходу zagle-
dam, v temi še, ob obdajenem
siju večjo skupino ljudi in opazim,
da so sami oficirji. Tedaj
sem, kakor prej na polkovniku
Velebitu, prvič opazil nove ofi-
cirске značke—in zaslužil sem,
da grem v bivališče tovariša Ti-
ta. A tedaj že stojim pred tova-
rišem Edvardom Kardeljem, ki
me veselo pozdravi in me takoj
nato predstavi poleg stoječemu
tovarišu — našemu vrhovnemu
komandantu.

Vtisi?

"Zmučen in neprespan sem se
znašel nenadoma pred njim, ki
je predstavljal našo veliko opo-
pejo. Segla sva si v roke. Iz
mraka se je zazrl vame blede, iz-
razit obraz. To prvo srečanje mi
bo ostalo trajno v spominu. Ko
smo potem prišli v tovarni v pi-
sarniški objekt, sem imel priliko
videti tovariša Tita v luči, sredi
najožjih sodelavcev. Sedel je za
veliko pisalno mizo, obloženo z
akti. Globoko sem bil presene-
čen nad njegovo pojavo. Nič več
ni bilo v njem tiste trde slike s
kosmato kučmo. Z bledega, upa-
dlega lica je odsevala široka,
topla človeška natura—vojak s
težkimi doživetji se je spojil s
prodornim duhom umetnika.

"Register izrazov v njegovem
obrazu je obsežen: od trdih vo-
jaških potez do neverjetne top-
line in resne mehkobe. Zazdel se
mi je kakor junak iz starih epov.
Tako za čudo smo bili sami pri-
ča nekemu novemu epskemu ča-
su in junstvu. Ko sem ga nato
skozi tri dni opazoval, skiciral
in končno tudi risal in sva sede-
la ure tiho ali v pogovoru na-
sproti, sem v njegovem skalnem
bunkerju doživel človeka naj-
večje širine in razgledanosti,

moža odločne volje in prodorne-
ga pogleda na važnost trenutka
in položaja, obenem pa toplega
človeka, ki mi je govoril o svoji
materiji Sloveniji, o naši zemlji in
o umetnosti.

"Polno razumevanje je poka-
zal za problem naših izseljencev
po širnem svetu. Med delom je
maršal Tito opravljal posle, pre-
gledoval pošto, dajal naloge,
vmes pa se je kdaj pa kdaj poi-
gral s svojim volčjakom Ti-
grom. Portret sem končal 1. de-
cembra 1943. Maršal Tito mi
ga je podpisal—in poslej sem
nosil portret vedno s seboj v
torbi.

Vrnitev?

"Že so prišle vesti o zbiranju
nemških čet in še tisti dan so
morale vse delegacije, med njimi
seveda tudi naša, odpotovati
proti domu. Mi smo iz Jajca
ubrali pot proti morju, pa smo
se morali vrniti in iti severno

pot, čez Vrgin most. Prebrodili
smo spet vrsto rek in prekora-
čili mnogo prog, pa spet skozi
nemške tankovske kolone in—
banditu Pavelicu v brk—12 kilo-
metrov mimo Zagreba. Povratek
je bil še bolj napet kakor prej
pot v Jajce.

"S trudom smo se prebijali
čez ustaško ozemlje in čez stra-
hovito blato, ki me še v sanjah
preganja. Hiteli smo pred sne-
gom in ofenzivo in se preinili
srečno čez Zumberak nazaj na
naša tla. Tisoč kilometrov po-
vsem nenavadne poti je v 14
dneh opravila slovenska delega-
cija; od tega smo bili komaj tri
dni v Jajcu, ves ostali čas pa na
poti. Tako gotovo še ni potovala
nobena delegacija.

"Imeli smo tudi srečo pa moj-
strsko vodstvo generalajtnanta
Jakoba Avšiča. Srečen sem, da
mi je usoda naklonila to zgodo-
vinsko pot."

r.

CLEVELAND, OHIO

WELD-RITE COMPANY

6610 PENNSYLVANIA AVE., CLEVELAND 3, O.

Popravljamo avina ogrođa in fenderje ter barvamo. Varimo
tudi z elektriko in plinom.

BRYANT PLINSKI REKONVERZIJSKI GRELCI

Popolnoma avtomatični. Odgovarjajo vsem predpisom lokal-
ne plinske družbe in so odobreni po A.G.A. Prodajamo na
lahka odplačila. Pokličite za brezplačen inženirski pregled.
Imamo tudi nekaj plinskih fornezov.

Payne Ave. Boiler & Furnace Co.

EX 3755 — Ob večerih RA 1430 — 4804 PAYNE AVE.
na zapadni strani: AC 6149

SUPERIOR GARAGE

Splošna avtomobilska popravila

Al Levec

5132 SUPERIOR AVE.—EN 0367

CLEVELAND, OHIO

A. & M. BEVERAGE

15604 WATERLOO RD.

Pivo — vino — cordials

Ohio — Concord — California vino in mehke pijače

Pozdrav vsem Slovencem

CLARENCE FAFLIK

Prodajamo

RED GOOSE ČEVLJE

9711 LORAIN AVE.

4256 PEARL RD.

RIVERSIDE FLORISTS

11315 EUCLID AVE.

v Commodore Hotel poslopju

Imamo popolno zalogo vsakovrstnih daril,
cvetlic in slaščic v zabojčkih

WM. POWELL

Kleparska dela in popravila fornezov in streh

Fornetze sčistimo in popravimo

16354 EUCLID AVE.

ASHTABULA, OHIO

LESTER SHIE

PIANOS AND PIANO TUNING

Prodajamo fine klavirje in jih uglašimo

Poštni naslov: P. O. 330, ASHTABULA, OHIO

trgovina: 1070 W. PROSPECT RD., ASHTABULA, O.

CONNEAUT, OHIO

MURRAY PORTRAIT STUDIO

FINI PORTRETI

Cene zmerne — Zadovoljiva postrežba.

222 WASHINGTON ST., CONNEAUT, O.

tel.: 42-731

CONNEAUT HEATING SERVICE

271 MAIN ST., TEL.: 51-091

CONNEAUT, OHIO

Novi Luxaire, Square Case fornez so sedaj na razpolago.
Tudi električne kontrole in pihalniki. Majhne električne
peči in grelci na olje.

CHARLES MARCY & SONS

POGREBNI ZAVOD

PRODAJALCI SPOMENIKOV

208 LIBERTY STREET, CONNEAUT, OHIO

TEL. V URADU: 61-871 — NA DOMU 12-303

PISMA IZ STAREGA KRAJA

Slika razmer v Ljubljani in Sloveniji pod okupacijo

Ivan Babnik, 6528 Metta Ave., je prejel obširen popis razmer pod italijansko in nemško okupacijo, od svojega brata Jaka Babnika iz Ljubljane, Prekmurska 16. V pismu na izrazit način opisuje svoje vtise in druge stvari, kar je vse zelo zanimivo. Pismo je sledeče:

"Ljubljana, 27. junija 1946.

"Dragi brat!

"V naslednjih vrsticah Ti bom popisal naše trpljenje v letih vojne.

"Prve dni aprila 1941 po zlo- mu stare Jugoslavije, Slovenci nismo mogli spati. V naši notranjosti se je vršil težak boj, kaj bo z nami—z našo bodočnostjo? Zatisniti nismo mogli oči dne- va in noči in še preden je prispel sovrag, smo izgledali strašno iz- mučeni.

"V deželo sta iz vseh strani vdrla naša smrtna sovražnika— fašist in nacist. Fašisti—Itali- jani so prišli bojazljivo, hinav- sko prilizjeni in zahrbtni. Na- cisti—Nemci so drli urno z vso nadutostjo, katere tipični za- stopnik je že iz slik poznan star pruski vojak. Slovensko deželo sta sovraga prerezala na dvoje na prav čuden način. Med seboj sta po naši zemlji potegnili me- jo kar preko njiv in travnikov, kot je zamoreta le dva lačna ro- parja. Zato sta tudi prvi dve leti stalno korigirala mejo, pri čemer se je šlo za malenkostne popravke.

"Mejo sta roparja potegnili med drugim nekaj kilometrov za Ljubljano pred St. Vidom. Vzdolž vse meje so Nemci pose- kali po gozdnih širok pas drev- in medvoj osigurali z sedem metrov široko bodečo žično ograjo in minami ter postavili številne opazovalne stolpe. Me- ja je bila za narod hermetično zaprta.

"Nič boljše se niso odrezali fašisti, ki so Ljubljano z bližnj okolico enako ogradili—bloki- rali z bodečo žico in brezštevil- nimi bunkerji—utrdbicami za- sedenimi pod orožjem. S 15. no- vembrom 1942 so Ljubljano kot zibelko osvobodilnega gibanja spreminili v eno samo taborišče, ki je trajalo 39 mesecev. Ta čas se nismo mogli ganiti iz mesta, niti nismo smeli posecati vrha gradu in Rožnika, kjer so postavi- vali opazovališča in bunkerje.

"Po kapitulaciji Italije, so na prigovarjanje domačih izdajal- cev Nemci obdržali blokado Ljubljane. Okupatorja sta na ta način držala sestrane Ljub- ljance v šahu, kot kakšne div- je zveri.

"Slovenci okupirani po Itali- janih—fašistih, smo prve tedne ugibali, dali je še kdo večji naš sovražnik. Bratje in sestre on- stran začasne meje pod jarmom nacistov, so isto za sebe ugiba- li. Na žalost sta bila oba oku- patorja naša smrtna sovražnika. Oba sta nas hotela prepoditi z domače zemlje in izbrisati iz sveta.

"Nemo in stisnjenih glav smo čakali, kaj bo z nami. Kot grom in strela so prihajale prve slabe vesti iz Gorenjske in Štajerske. Nemci zapirajo, streljajo in se- lijo naše ljudi brez ozira na spol, stan in starost. Zavedna lepa dekleta odvajajo za fronto v na- slado nemškimi vojakom. Ženam in dekletom dajejo razne pos- kusne in zlonamerne injekcije itd. Vse čista resnica. Zaznali smo za nepopisno mučenje in sramotenje slovenskega naroda. Fašist je ubral drugo taktiko. Z raznimi navideznimi političnimi in kulturnimi koncesijami (usta- novitev Ljubljanske pokrajine itd.), nas je hotel začasno spe- ljati na led. Narod je opazoval in si mislil svoje. V želji po svo-

bodi se je pričel žurno, potajno in načrtno organizirati.

"Nemec je hotel v svoji oša- nosti in pijanosti od zmage z enim samim udarcem pokazati, kaj misli z nami. Italijan nas je hotel uspraviti. Kmalu smo spre- gledali in občutili na lastni koži, da med fašizmom in nacizmom ni razlike. Italijani so v vseh lumparijah in mučenju sledili Nemcem v razmaku nekaj mese- cev. V skupni kvalifikaciji obeh sovragov, je bil Švab za nekaj procentov surovejši in predrz- nejši.

"Pošten Slovenec je takoj opazil premišljeno delo petoko- lonske vohunske organizacije Kulturbunda in raznih od tega časa nedolžnih nemških indu- strijskih zastopnikov in 'nena- domestljivih' nemških strokov- njakov po naših tovarnah. Ka- morkoli so prišli Nemci, so v kratkem času pozapri vse na- cionalno in socialno zavedno ljudstvo brez razlike.

"Italijani pa so se po svoji na- naravi primerno posluževali hi- navske zvitosti. V obraz so se nam laskali, na drugi strani pa so zaradi zbiranja njim potreb- nih podatkov organizirali vo- hunsko-izdajalsko službo s po- močjo domačih izdajalcev.

"Prišlo se je zapiranje in ubi- janje našega življa. Kot svince težak kamen nam je padel na srce, ko smo spomladi leta 1942 Ljubljanci gledali, kako gori prva po Nemcih zažgana lepa vasica Rašica nad Savo, odda- ljena sedem kilometrov zračne- rto od nas. Tih smo kleli in obljubljali osvetlo. Čez nekaj me- secev so tudi Lahi ubrali isto pot, odnosno bolje rečeno so že spočetka imeli iste namene, sa- mo čakali so pri vsaki stvari, da so Nemci prvi začeli. Že tedaj in še bolj zdaj vidimo, da sta bila fašizem in nacizem spora- zumna, kaj nameravata storiti z ubogim slovenskim življem.

"Sovraga sta si bila enotna v tem, da je treba totalno izbrisati slovenski rod—po Hitlerjevi frazi 'ausradieren.' Nemci so bi- li v svojem postopku brutalni. Z enim udarcem so na surov način omtvili inteligenco, du- hovitost ter zavedne delavce in kmete. Ostalo so hoteli pretvo- riti v brezdušno pokorno rajo, ki bi slepo ubogala in delala za nemške naduteže—za 'Herr- volk.' Ta namen smo zaznali kmalu iz ust samih Nemcev—voj- jakov, ki so dejali, da bo vsakdo od njih—oficirjev prejel v naših krajih lepo vilo, naš človek mu bo pa služil za hlapca.

"Iz 'ljubeznivega' medseboj- nega obnašanja obeh mejašev na naši zemlji smo takoj spočet- ka opazili, da mislijo Nemci po- žreti še Italijane, ki so bili pra- sta copata. Švabi so onstran me- je odkrito govorili, da bo po dob- ljeni končni zmagi meja pri Be- netkah.

"Težko je opisati našo bol, ki je rasla in se stopnjevala iz dne- va v dan. Čuli smo in opazali ne- verjetne dogodke, ki so se doga- jali po ubogi Sloveniji. Strah pred smrtjo—nestankom je na- rod gnalo v boj za staro pravdo proti zverinskim nečloveškim okupatorjem. Organiziral se je in pričel postavljati v bran ter dal vedeti, da se hoče junaško boriti in umirati za svoje člove- šanske pravice.

"Dne 27. aprila 1941 je bila ustanovljena Osvobodilna fron- ta (OF). Vse povsod so nastaja- le tajne tiskarne. Tedensko je izhajal 'Slovenski poročevalec' v obliki pisarniškega papirja, razni letaki itd. Ljudstvo se je tajno organiziralo in si dalo na ta način duška grozotam, ki jih je doživljalo. Smelo in ponosno lahko izjavljamo, da je bila na-

rodno osvobodilno gibanje (OF) najpopolnejša tajna politična organizacija. Le s pomočjo do- mačih izdajalcev so ji prišli do živga, vendar jo niso mogli uni- čiti. Otročje in smešno je bilo videti, kako so fašisti tulili in se obnašali kot ranjeni psi, če so opazili ilegalni letak, znak ali zastavico. Vsega tega je bilo na- pisanega na zidovih, nalepljene- ga in raztresenega na milijone v našem in tujem jeziku.

"Rastla je narodno osvobo- dilna vojska. Orožje za njo je zbiral spočetka ves narod in ga je po skrivnih potih dostavljal v gozdove. Videli smo skupine v boju ali vsled izdajstva ujetih partizanov, ki so jih prepeene in do skrajnosti izmučene zara- di strahovanja naroda pred ustrelitvijo vodili po deželi in mestih. Nad temi reveži bi se zjokal sam Kristus. In mi? Z jokom v srcu smo bežno vrgli pogled na nje in se raje obrnili v stran. Nismo smeli zaklicati— izreči bodilne besede.

"Sramotenje partizanov, pri- stašev OF je zavzelo nečuvne dimenzije, predno so jih ustrelili ali bolje rečeno zverinsko pobili. Pravijo, noč ima svojo moč. Res je! Fašisti kot nacisti so delali hišne preiskave in odva- jali ljudi iz postelje na zasli- šanje—mučenje in jih selili v negotovost ponoči. Sorodniki in ostalo prebivalstvo hiše, ulice, vasi in mest se je s tem premiš- ljeno živno ubijalo. Zdrnil se je in tresel vsakdo ter prislus- nil, če je po policijski uri (od osmih zvečer do petih jutraj) čul mimo hiše stopati trde ko- rake ali ustaviti avto. Čuli smo nebrojkrat tak šum in takoj za- tem krik uboge matere, žene ali otrok v temno noč. Odpeljali so ga—odpeljali so jo...

"Težko je bilo v zgodnjih ju- tranjih urah poslušati strele, za katere smo znali, da so name- njeni našim ljudem—talcem in partizanom, največkrat žrtvam domačih izdajalcev.

"Kako razbite in uničene so bile množstvene slovenske družine križem po deželi. Ni bil redek slučaj, da je oče padel kot talec, sinovi bili v partizanih in internacijskih taboriščih, mati z mlajšimi otroci izseljena v sa- mih clunjah v neznani kraj (Nemčijo ali Srbijo). Na pose- stvu pa je paševal priseljenec—Nemec.

"Za ubogo vasico Rašico nad Gameljami, se je pričelo kot na splošen ukaz na obeh straneh začasne umetne meje po deželi splošno ropanje, ubijanje nedol- žnih ljudi ter zažiganje in bom- bardiranje slovenskih domov in celih vasi z vsem prebivalstvom vred! So vasi po naši deželi, ki so popolnoma uničene, le še kup ožganih razvalin priča, da je tamkaj stala nekaj vas. In to vse zato, da bi sovragi zatrli v nas željo in hrepenje po svobodi. Naše življenje je bilo za oku- patorja popolna ničla, brez vred- nosti.

"Nastajali so množični grobo- vi... Danes po končani vojski popotnik lahko opazi že takoj za St. Vidom nad Ljubljano vr- stiti se sveže, lepo negovane 1x20 do 20 metrov velike gomile sredi travnikov v neposredni bližini cest, da celo hiš! In takih večjih ali manjših grobov tal- cev je polno po Sloveniji, ne včevši borcev, ki so padli v bo- jih po gozdovih. Naše ljudi so streljali na enih mestih, nato so jih večkrat naložili na tovrne avtomobile in prepeljali divje pokopati v neznani kraj, pri čem- er je naše ljudstvo moralo gle- dati žrtve in kako kaplja iz av- tomobila sveža kri, ki pušča za seboj sledove našega trpljenja.

"Ponavadi so si morale žrtve same izkopati jama. V svoji podlosti je Nemec pred strelja- njem naših talcev po Gorenj- skem pričel leta 1944 spomladi dajati ubogim žrtvam injekci- je v jezik v svrhu otrpnenja. S tem so hoteli preprečiti vzklika- nje talcev narodu. Očividci pra- vijo, da so žrtve na avtomobilih

krilile z rokami in kazale nemo in razburjeno na usta, češ, da ne morejo govoriti.

"Čim bolj je naraščal pritisk okupatorja v zvezi z domačimi izdajalci, tem bolj se je pošteni narod postavil v bran. Prisko- čili so na pomoč majhni otroci, starke in starci, ki so lahko manj nadzorovani prenašali pi- smena obvestila, poročevalca, orožje itd.

"Fašisti so tik pred kapitulaci- jo Italije v teroriziranju in ubijanju nedolžnih ljudi skoraj presegli nacistične zveri. V svr- ho uničenja naroda, z namenom povzročitve medsebojnega klan- ja so ustanovili leta 1941 milico, ki je leta 1942 zadobila pol- uradno ime 'Vaška straža' (be- la garda). Bila je napol unifor- mirana, kot kakšni 'Don Kihoti.' Fašistom so v tem nasledli bolj na deželi pod pritiskom 'go- spodov.'

"Istočasno so se osnovali tudi četniki, tako zvani 'plava garda.' Bela garda si je stavila za cilj Slovenijo spraviti pod klobuk Italije, plava garda pa je sanja- la o stari korumpirani Jugosla- viji s kraljičkom na čelu. Za Bo- žič 1942 ob priliki velikih noč- nih preiskav v Ljubljani, smo videli belo gardo v družbi faši- stov, ki so vdrali v stanovanja in delali preiskavo s puško ali revolverjem v roki, v sključen drži, kot da bi zašli med ljudo- žrce. Tej sodrgi na čelu je stal Slovenec—civilist domačin, ki je v imenu policije vodil preis- kavo in aretacije.

"Kako lepo so okupatorji svo- je vojake hujskali na nas, sve- doči dejstvo, da so nas ob raz- nih množstvenih masovnih 'racijah-blokadah' po hišah in cestah, nagnali kot čredo običaj- no na dvorišče kakšne vojašnice k 'rešetanju' (za mrežami ali pobarvanimi okni so stali izda- jalci in tolkli na okno ter tako dajali organom okupatorja ve- deti, kateri je sumljiv in ga je treba internirati v taborišču), pri čemer so nas vojaki gledali kot kakšne zveri, napol člove- ka in šepetali med seboj: 'assa- sini—razbojniki.'

"Ob polomu Italije, se je zdelo našim izdajalcem, da je prišel čas, ko je treba obračunati z OF. Po navideznem nalogu glo- glasnega morilca Slovencev SS generala Roesnerja so pričeli iz bele garde ustanovljati 'domo- brance.' Kako smešno! Narod naj jim verjame, da hočejo braniti njegov dom pod zaščito oku- patorja, ki ima za cilj popolno uničenje naroda! V tesno zvezo so stopili beli in plavi. Nacisti so povzeli taktiko fašistov in pripravili s pomočjo domobran- cev ljudstvo do medsebojnega klanja. Višek lumparij in zve- rinstva so domači hlapci dose- gli z ustanovitvijo tajne moril- ske organizacije 'črna roka,' nad katere zverinstvom se je vsakdo zgražal. Vzbujała je strah in tre-

pet vsepovsod. Vsepovsod si čul o groznih dejanjih črne roke, ki je široko razpregla svoje niti. Poznala je samo smrt z nečlo- veškim mučenjem. Prišla je do veljave pesem 'Krst pri Savici' pesnika Prešerna, v kateri med drugim pravi: 'brat mori že brata.'

"Kot preje bela garda s fašisti, tako so 'domobranci' zvesto ko- rakali in se vsepovsod družili z nemško vojsko. Vzeli so celo ko- rak in napeve pesmi od njih.

"Ker je leta 1944 osvobodilno gibanje na Gorenjskem zavzelo večji razmah, so Nemci hoteli s pomočjo domobrancev iz 'Ljub- ljanske pokrajine' ustanovljati iste še na Gorenjskem, kar se jim pa v toliki meri ni posrečilo. Ljudstvo je bilo bolj zrelo. Na žalost pa moramo priznati, da so tudi na Gorenjskem domobranci iz ljubljanske pokrajine pričeli terorizirati zavedno ljudstvo in hoteli ustanovljati taborišča, ker Nemci iz raznih razlogov niso mogli več v toliki množini spre- jemati internirancev, kot so jim jih domači pošiljali.

"Če se ozremo nazaj, vidimo, kako čudovito enako sta postopala oba okupatorja. Zadelata sta si nalogo brezkompromisno uni- čenje slovenskega naroda.

"Šušljalo se je celo, da misli- jo Nemci preostanek Slovencev, kolikor bi jih ostalo na domači grudi v slučaju dobljene vojske preseliti na Kavkaz v Rusijo. Nameni okupatorjev so se raz- blinili v nič. Prokletstvo, ki so ga klicali na nas, je prešlo na njih.

"Pišejo se debele knjige o živ- ljenju internirancev. Kaj so bili to? To so bili za okupatorja manj vredni ljudje, podljudje, katerih delovno silo so do skraj- nosti izkoristili in jih obenem sestrada. Na onemoglih in zdravih so delali razne biološke —zdravniške preizkuse in kon- čno žive sežgali ali umorili s plinom ali pa mrtve uporabljali v industrijske namene! Iz njih so nacisti v svoji duševni ome- jenosti poskušali izdelovati mi- lo, kože za vezanje knjig, umet- na gnojila itd. O teh mučenjih

Dr. "Carniola Hive"
št. 493 T. M.

Uradnice društva "CARNIO- LA HIVE" št. 493 T. M. za leto 1946 so sledeče:

Predsednica Josephine Stwan; podpredsednica Christine Glava- n; bivša predsednica Mary Bolta, duhovna voditeljica Ma- rry Stanonik; zapisničarica in bolnišnica tajnica Julia Brezovar; finančna tajnica Pauline Debe- vec; vratarica Pauline Zigmán; spremljevalka Mary Mahne; stražnica Mary Petschauer; nadzornice: Frances Tavčar, Jean Paik in Ursula Unetič. Seje se vršijo vsako prvo sre- do v mesecu v SND.

Cemetery Memorials

NAGROBNI SPOMENIKI OD \$30 NAPREJ.

Oddajte vašo naročila sedaj. Odpri vsaki dan do 9. zvečer.

GERZENY BROS. MONUMENT CO.

3924 LORAIN AVE. — MELROSE 1925 — CLEVELAND, O.

CONSTRUCTION LOANS STRAIGHT BANK LOANS FHA LOANS GI LOANS

PROMPT SERVICE

LOW INTEREST RATES

Monthly Reduction Loans

APPLY AT

St. Clair Savings & Loan Co.

6235 ST. CLAIR AVE.

HENDERSON 5670

se kot rečeno pišejo knjige, ki jih more brati le živčno zdrav človek. Zdi se, da so to sanje, ne pa življenje človeka iz 20. stoletja!

"Okrog 130,000 mrtvih, več stotisoč interniranih, konfinira- nih in izseljenih, veliko število požganih ali drugače uničenih vasi v naši ožji domovini, sestra- dan in obubožan narod, vse to priča o trpljenju Slovencev pod okupatorjem.

"Prisrčno Te pozdravljata

"Jaka in Vera."

V blag spomin

prve obletnice prerane smrti
naše preljubljene soproge in
dobre matere

Frances Florjančič

ki je preminila dne
5. avgusta 1945

Oh, kako je hiša prazna,
odkar si Ti zapustila nas,
smrt neizprosna Te odzela
vse prehitro je od nas!

Zaman Te iščejo naše oči,
Tvojega milega glasu ni več,
žalostno si nas pustila,
a ohranili Te bomo v blagem
spominu!

Žalujoci ostali:

John Florjančič, soprogo
Vera, hčerka
John, sinček
Louis Ule, brat

Cleveland, O., dne 5. avgusta 1946

ASSEMBLER

Izurjen na težkem orodju
ELEKTRICAR
Izurjen na assembly
STAVBENSKI POMOČNIKI
za gradbo industrijskih kar-
plača od ure
ATLAS CAR & MFG.
1140 Ivanhoe Rd.

MOŠKI

za teško mašinsko in assembly
delo
Plača od ure
BRYANT HEATER CO.
17825 St. Clair Ave.

Moški

45 do 60 let stari
v dobrem zdravju za nočno delo
pri mazanju strojev in "dip" bar-
vanju ter za razna dela v tovarni.
Vas izučimo
THE J. C. LYTEL MFG. CO.
3603 E. 82 ST.,
blizu Union

WHEEL SET-UP DELAVCI STROJNI OPERATORJI STALNI LIVARJI

Bodočnost je v delu lahke mede-
nine. Dobre prilike za veterane in
može z dobrim rekordom, da se
načijo stroke s sigurnostjo stal-
nega dela in dobre plače od ure in
kosa: primerno okrožje; prijetne
delovne razmere.
Imamo mnogo služb za ponočni
shift.

Monarch Aluminum

9301 DETROIT

ZA PREKLADANJE TOVARA

Nickel Plate tovarno skladišče
E. 9th St. in Broadway
Plača 93½c na uro
Cas in pol za nad 8 ur
Zglasite se pri
Mr. George J. Wulff

Nickel Plate R.R. Co.

E. 9th & Broadway

DIE - SETTERS

Stalno delo
Dobra plača od ure pri stari
čelendarski firmi
Zglasite se pri
The Bishop & Babcock Mfg. Co.
4901 Hamilton Ave.

Tool & Die Makers

Popolnoma izurjeni
Plača od ure
Zglasite se pri
The Bishop & Babcock Mfg. Co.
4901 Hamilton Ave.

Kleparski delavci

Tovarniško izurjeni. Plača od ur
poleg "piece work", 40 ur tedensko.
The Bishop & Babcock Mfg. Co.
4901 Hamilton Ave.

Preddelavec za

PUNCH PRESSER

2. shift

Mora biti izurjen izdelovalec
orodja (toolmaker)
Izborna plača od ure

WEATHERHEAD CO.

300 E. 131 St.

DRILL PRESS

Multiple Spindle Set-up
delayci

Samo izurjeni

Dobra plača od ure

WEATHERHEAD CO.

300 E. 131 St.

Assemblers

Upoštevalo se bo napol izurjen
za "floor assembly"

Dobra plača od ure

OSBORN MFG. CO.

5401 Hamilton Ave.

Boring Mill Operator

Ni zahtevano, da bi sam uposta-
vil stroj, toda je bolje, da zna

Dobra plača od ure

OSBORN MFG. CO.

5401 Hamilton Ave.

Aluminum Molders

Dobra plača od ure

Squeezer Molders

Dobra plača od ure in kosa

Izvrstne delovne razmere

LAKE CITY MALLEABLE

5000 Lakeside Ave.

POMOČNICE ZA

URADNIŠKI

LUNCH ROOM

TUDI IZURJENA

PEKARICA

Delajte v čistem, prijetnem
ozračju.

Morate biti večji angleščine.

Samo čedne, snažne in večje
žene v starosti 20 do 35 let
se naj priglasijo.

Plača \$29 za 40 ur dela.

Dobi se obele in uniforme.

Zglasite se pri

THE OHIO BELL

TELEPHONE CO.

Soba 901

700 Prospect Ave.